

KOLINDSUND

Søen, der deler vandene

museum
ØSTJYLLAND
RANDERS DJURSLAND

PROJEKTBEKRIVELSE

INTRO

I 2022 er det 150 år siden, at afvandingen af Jyllands største sø og dermed et af danmarkshistoriens største landvindingsprojekter begyndte. Det blev også startskuddet på en 150 år lang konfliktfyldt historie om Kolindsund. På Museum Østjylland i Grenaa vil historien blive fortalt og nuanceret gennem en særudstilling i 2022. Formålet er at dykke ned under overfladen, skabe dialog og bygge bro.

Fotos: Grenaa Egnarkiv

I fordums tid delte Kolindsund som et stenalderhav Djursland i to. Senere afvandede landhævninger landskabet og efterlod en langstrakt sø mellem Kolind og Grenaa. Og lige siden landvindingsbølgerne slog ind over landet og ramte Djursland i 1872, har sundet fortsat delt vandene. For historien om Kolindsund er både fyldt med konflikt, politisk debat, et skiftende natursyn, en bevidsthed om klimaforandringernes konsekvenser og en fremtidsfortælling om, at vandet en dag vender tilbage. Men Kolindsund er meget mere end det. Kolindsund er også et kulturlandskab, et rekreativt område, et hjem og en arbejdsplads – og ikke mindst en helt grundlæggende del af Djurslands historie.

EN NY FORTÆLLING OM KOLINDSUND

Efter 150 år som afvandet sø er konflikten om sundet langt fra slut. Tværtimod. Valgkamp, klimatilpasningsprojekter, kommuneplaner og lokale ildsjæle bringer gang på gang den livlige debat om den for længst forsvundne sø op til overfladen.

Historien om Kolindsund er langt mere kompleks end spørgsmålet om, hvorvidt søen skal genoprettes eller ej. Derfor vil vi fortælle om landmanden, der har sin gård i sundet. Om lystfiskeren, der haler ørreder op af kanalerne. Om lokale ildsjæle, der ønsker søen tilbage på landkortet. Og om familien, som bor på kanten af det inddæmmede landskab.

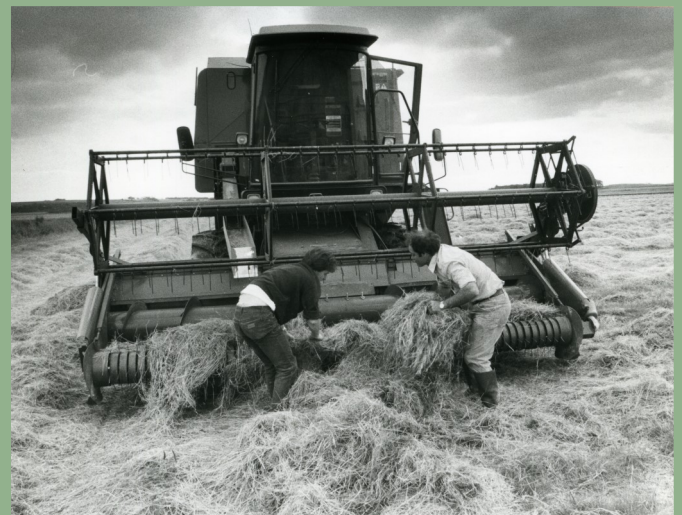

Foto: Grenaa Egnsarkiv

Kolindsund knytter sig samtidig til en national fortælling om en tid, der ændrede landet markant og efterlod et langt mere vandfattigt landskab. Det har haft en afgørende betydning for både mennesker, flora, fauna og biodiversitet. Kulturhistorien former på denne måde naturens betingelser.

I de senere år har klimaproblematikken fået plads i fortællingen om Kolindsund. Her vil FN's Verdensmål blive inddraget som en væsentlig del af historien, hvor særligt spørgsmålene om biodiversitet og bæredygtig brug af økosystemer er interessante.

NATURSYN

Helt centralt i udstillingen bliver det natursyn, som gennem tiden har været styrende for politiske beslutninger og samfundsdebatten om naturforvaltningen i Danmark. Debatten om Kolindsund tager ofte afsæt i modstridende forståelser af og forhold til naturen. Natursyn bliver i udstillingen anskuet både i historisk kontekst og gennem den aktuelle udvikling, hvor naturforståelsen i højere grad giver naturen værdi i sig selv.

KULTURLANDSKAB

Det danske landskab er et kulturlandskab. De naturtyper, der er fremherskende i Danmark, er påvirket og tilpasset af mennesker. Det er Kolindsund et meget tydeligt eksempel på, og de 150 år uden vand har endda skabt et unikt kulturlandskab med pumpehuse, sundgårde og lange kanaler - et området udpeget af arkitektskolen Aarhus som et særligt bevaringsværdigt kulturmiljø. Kulturlandskabet er samtidig et yndet rekreativt område, som bruges af turister, lystfiskere, cyklister, vandrere og ornitologer.

Fremtidsvision, Kristoffer Ørum, Djurs Øhav

Foto: Grenaa Egnarkiv

KLIMA

Hvor debatten om kulturværdi versus naturværdi indtil nu har defineret dialogen om Kolindsund, er en helt aktuel problematik kommet ind som en vægtig part i samtalen – klimaet. For hvad stiller vi op med alt det vand, som klimaforandringerne bringer med sig? Her er Kolindsund en del af en mulig løsning. I Masterplan for højvandssikring af Grenaa fra 2017 peges på Kolindsund som et muligt klimabassin til opsamling af de vandmasser, som ellers vil skabe oversvømmelse i byen, på marker og veje.

FREMTIDEN

Naturgenopretning af Jyllands største sø, bevaring af kulturlandskab og landbrugsjord, vandstandsstigninger, der fylder sundet med vand – eller en fremtid, vi slet ikke kan forestille os? Debatten bringer mange fremtidsperspektiver i spil. Vandet stiger - men hvor meget? Ingen ved, hvad morgendagen bringer. Derfor vil vi lægge spørgsmålet i hænderne på Kunsthal for Maritim Æstetik for at give et legende og undersøgende bud på Kolindsund i fremtiden.

UDSTILLINGSKONCEPTET

Udstillingen på Museum Østjylland i Grenaa bliver en platform, der skal pege ud i landskabet mod de formidlings- og udstillingsaktiviteter, som finder sted uden for museets mure. Vi vil her sætte den historiske ramme og inddrage vores gæster aktivt i fortælling og debat.

Det første, museets gæster møder i udstillingen, er den store landskabsmodel, som med sit digitale lag vil tage de besøgende med på en rejse gennem Kolindsunds historie – fra natursø til kulturlandskab.

Ved udstillingens meningsstationer vil den besøgende kunne komme helt tæt på nogle af de personer, som har holdninger til Kolindsund. De udvalgte personer vil med egne ord fortælle om deres relation til den tørlagte sø og beskrive, hvad der for dem er vigtigt i debatten.

Gæsterne kommer gennem hele udstillingen til at interagere med fortællingerne og inddrages aktivt i historien.

Udstillingsrum 1: Fortællinger om Kolindsund
 Udstillingsrum 2: Landskabet i forandring
 Udstillingsrum 3: Den offentlige mening

MERE END EN UDSTILLING

”Kolindsund - Søen, der deler vandene” er mere end blot en udstilling. Det er et formidlingsprojekt, som skal nå langt ud i lokalområdet. Derfor skaber vi lokaludstillinger, aktiviteter og arrangementer uden for museets vanterammer for at møde historien, hvor den udspiller sig. Vi vil derfor udstille på biblioteket i Kolind og ved pumpehuset ved Fannerup, samtidig med, at vi arrangerer foredrag, landsskabsture, børnearrangementer og meget mere ude i og omkring det landskab, der er hele sagens kerne.

UDSTILLINGENS DIGITALE LIV

Udstillingens indhold og ikke mindst den nye viden, der genereres gennem dialog og deling samles og præsenteres online. Dermed lever udstillingen videre lang tid efter sidste åbningsdag. Det digitale lag skal være bindeled mellem lokaliteter og give fortællingen om Kolindsund mulighed for at vokse og udvikle sig både før, under og efter selve udstillingsperioden.

MÅLGRUPPER

Historien og debatten om Kolindsund rummer masser af læring, kultur og fremtidsperspektiver, som henvender sig til en bred målgruppe. Lokale djurslændinge, danske og udenlandske turister, børn og familier og ikke mindst dagtilbud, skoler og ungdomsuddannelser skal have en god og lærerig oplevelse i udstillingen. Museum Østjylland er for alle. Derfor arrangerer vi ture, foredrag, læringsforløb og aktiviteter for alle aldersgrupper både under og efter udstillingsforløbet.

ET BREDT SAMARBEJDSPROJEKT

De bedste historier om Kolindsund finder vi hos den lokale befolkning i og omkring sundet. Derfor vil vi inddrage de lokale borgere og skabe udstillingen i samarbejde med dem. Det gør vi ved at invitere til debataftener og dialog forud for udstillingen, ligesom vi indsamler viden gennem vores onlineplatforme.

Museum Østjylland har stor erfaring i at skabe udstillinger i tæt samarbejde med brugerne. Forud for udstillingsperioden vil vi således indsamle både genstande, viden og de gode historier, som lokalbefolkningen kan udfolde.

Vi samarbejder desuden med:

- ♦ Kunsthall for Maritim Æstetik
- ♦ Grenaa Egnarkiv
- ♦ Midtdjurs Lokalarkiv
- ♦ Syddjurs Bibliotek
- ♦ Kolindsunds Venner
- ♦ Pumpelaget Kolindsund
- ♦ Grenaaens Opland (Syddjurs og Norddjurs Kommuner)

